KOERS 2024-2028

VRIJESCHOOL
NOORD EN OOST NEDERLAND

Inhoud

Inleiding		4
1.	Worden wie je bent!	5
	1.1 Missie	6
	1.2 Visie	7
	1.3 Menskunde	7
2.	Kernwaarden	8
3.	SWOT-analyse	10
4.	Thema's	14
	4.1 Onderwijs	16
	4.2 Organisatie	17
	4.3 Basis	18
5.	Ambities	19
	5.1 Strategische doelen	20
	5.2 Uitwerking	21

Inleiding

Voor u ligt de beschrijving van de visie en de strategie van de Stichting de Vrije School Noord en Oost Nederland (verder: VSNON) voor de periode voorjaar 2024 tot en met voorjaar 2028: de KOERS. Dit document is tot stand gekomen door een gemeenschappelijke inspanning van collega's, ouders, leerlingen, leden van de Raad van Toezicht en ook enkele externe relaties. Vanaf eind 2022 zijn we een aantal keer bij elkaar gekomen - fysiek en digitaal - en hebben we samen nagedacht over de dingen die we goed doen en ook over de zaken waar we tegenaan lopen, over de vraag waar we voor staan met ons vrijeschoolonderwijs, onze identiteit en over onze ambities. Het was een mooi, gemeenschappelijk proces, waarmee we een duidelijke punt op de horizon hebben kunnen zetten waarnaar we koers kunnen zetten.

De Koers is een beschrijving van onze missie, visie en kernwaarden en ook van de concrete acties die nu nodig zijn. Het is een strategisch kader, op basis waarvan de scholen in hun eigen schoolplan verder richting kunnen geven voor de komende vier jaren.

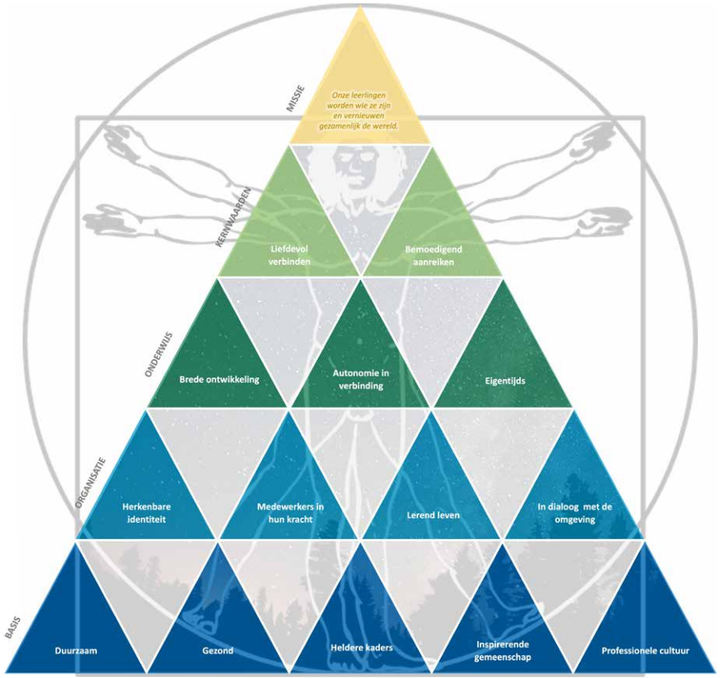
Bestuur en schoolleiding bedanken leerlingen, medewerkers, ouders, toezichthouders en externe partners die een bijdrage hebben geleverd. Het maakt van deze Koers een levend document dat de gezamenlijke dromen en ambities weerspiegelt.

Koos van Riezen
Bestuurder VSNON

1
WORDEN WIE JE BENT

1.1 Missie

In ons motto komt de missie kort en krachtig tot uitdrukking: ‘Worden wie je bent!’ De missie van VSNON vormt het richtpunt van deze Koers 2024-2028. Het is de ‘gouden top’ van de piramide, het hoogste doel van ons onderwijs:

Wij bieden onze leerlingen een leer- en leefomgeving waarin wij hen ondersteunen zich te ontwikkelen tot zelfstandige, vrijdenkende mensen.
Met inzicht in zichzelf en anderen kunnen zij de wereld vanuit vertrouwen en innerlijke kracht vernieuwen.

1.2 Visie

Ieder kind is uniek en heeft een eigen identiteit. Tegelijkertijd is ieder mens, ieder kind, altijd alleen maar mens te midden van andere mensen. Het doel van ons onderwijs is naast het aanleren van kennis en vaardigheden, juist ook de ontwikkeling van de eigen identiteit van elke leerling, samen met én te midden van andere mensen. In de schoolgemeenschap kunnen leerlingen ontdekken wie ze zijn, om uiteindelijk te worden wie ze zijn.
Leerkrachten zijn de spil waar het om gaat in het onderwijs. Zij bieden ontwikkelingsstof tijdens vaklessen en periodes, vormgegeven vanuit het vrijeschoolleerplan, dialoog, persoonlijke inzichten en de actualiteit. Er is sprake van levend onderwijs, passend in de context, op het goede moment en in de beschikbare tijd. Leerlingen worden aangesproken op hoofd, hart en handen. Het leerplan is afgestemd op de verschillende ontwikkelingsfasen van het kind en draagt bij aan de brede ontwikkeling van kinderen: kwalificatie, socialisatie en subjectificatie.

1.3 Menskunde

De antroposofische menskunde is de inspiratiebron voor ons pedagogisch en didactisch handelen. De menskunde vormt de basis van onze missie en visie. De stichting en haar scholen hanteert deze menskunde als waardevol uitgangspunt én als krachtige impuls voor ambitie en vernieuwing. Onze scholen hechten eraan het vrijeschoolonderwijs verder te ontwikkelen zodat wij aan de eigentijdse vragen van de kinderen tegemoet kunnen komen. De stichting stimuleert de dialoog hierover.

2
KERNWAARDEN

foto: N. Martens

2. KERNWAARDEN

Het onderwijs, het leerplan en onze pedagogische-didactische werkwijze zijn gericht op het ondersteunen van de genoemde idealen in de missie. Binnen VSNON hanteren wij twee kernwaarden die daarin richting kunnen geven. Die twee kernwaarden zijn ‘liefdevol verbinden’ en ‘bemoedigend aanreiken’. Ze sluiten aan bij de missie. Waar de missie vooral in het teken staat van het doeldomein subjectificatie, raken de kernwaarden ook aan kwalificatie en socialisatie. De combinatie verdiept en versterkt.

Liefdevol verbinden

Liefdevol verbinden omvat aandacht en zorgzaamheid voor de behoeften en welzijn van elkaar. Het is belangrijk om naar elkaar te leren luisteren zonder (voor)oordelen. Als dat lukt kunnen leerlingen, medewerkers en ouders zich gezien en gehoord voelen. We krijgen daardoor meer begrip en respect voor elkaars perspectieven en voor de diversiteit. Leerkrachten werken vanuit hun idealen en met levensvreugde. Samen geven we ons leerplan vorm en bouwen we aan de toekomst.

Bemoedigend aanreiken

De scholen zijn een bron van inspiratie. We bieden een ondersteunende leeromgeving waarin leerlingen zich veilig voelen om zichzelf te uiten, vragen te stellen en zichzelf ontwikkelen. Leerlingen worden aangemoedigd om risico’s te nemen, nieuwe dingen te proberen en te leren van hun fouten in plaats van bang te zijn voor mislukking. Zo kunnen onze scholen een oefenplaats zijn waar leerlingen persoonlijke kwaliteiten zoals moed, kracht en zelfvertrouwen opbouwen. Een plaats waar leerlingen, medewerkers en ouders van en met elkaar leren.

3
SWOT-ANALYSE

3. SWOT-ANALYSE

In deze SWOT-analyse worden de sterktes en zwaktes van de stichting en ons vrijeschool-onderwijs gekoppeld aan de kansen en bedreigingen in de omgeving. Er is bij het bepalen van onze thema's (hoofdstuk 4) en ambities (hoofdstuk 5) rekening gehouden met onderstaande sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen.

SWOT-ANALYSE

Sterkte

- Pedagogisch klimaat
- Passie en betrokkenheid medewerkers
- Samenwerking tussen schoolleiding, bestuur(skantoor) en Raad van Toezicht
- Goede naam en aantrekkingskracht bij de doelgroep
- Leerlingen worden gezien
- Gewilde werkgever
- Brede ontwikkeling leerlingen, aandacht voor persoonsvorming en socialisatie
- Veel verbondenheid binnen de schoolgemeenschap
- Werken vanuit gezamenlijke visie binnen een kleine stichting

Kansen

- Samenwerking tussen de scholen, vooral in Zutphen
- Nieuwe initiatieven in de regio dagen ons uit onszelf beter te definiëren/profileren
- Nieuwe initiatieven binnen VSNON omarmen
- Vrijeschoolonderwijs sluit aan bij actuele thema's (duurzaamheid, diversiteit, inclusiviteit)
- Regionale samenwerking met (maatschappelijke) partijen buiten het onderwijs
- Landelijke ontwikkelingen VO (bv. nieuw praktisch havo-onderwijs, nieuwe leerweg mavo)
- PO & VO binnen één stichting *kan* meerwaarde opleveren
- Landelijke trek naar het oosten/noorden van het land

Zwakte

- Wisselende veranderbereidheid
- Het volgen van de ontwikkeling van leerlingen m.b.t. persoonsvorming en socialisatie (nu vooral op kwalificatie)
- Beperkte profilering
- Weinig aandacht voor / focus op didactiek
- Implementatie en naleving procedures en afspraken
- Weinig intervisie / feedback
- Verbinding van de scholen met de stichting
- (te) Hoge betrokkenheid kan ook leiden tot conflicten
- Beperkte omvang stichting: weinig specialisten in de ondersteuning vanuit bestuurskantoor (ICT, P&O, kwaliteitszorg, huisvesting)

Bedreigingen

- Demografische krimp
- Lerarentekort
- Stijgende kosten (energieprijzen en nieuw bekostigingsstelsel)
- Minder aanmeldingen VO, vooral VWO
- Ontevreden ouders/ex-werknemers
- Deeltijdwerk
- Wegvallen ouderbijdrage
- Onvoldoende bekendheid met vrijeschool-achtergronden bij een deel van de leerkrachten
- Verouderde schoolgebouwen
- Schoolomvang soms te groot i.r.t. menselijke maat
- Extern opgelegde doelen en maatschappelijke druk op het onderwijs (overlading)

4
THEMA´S

foto: T. Batenberg

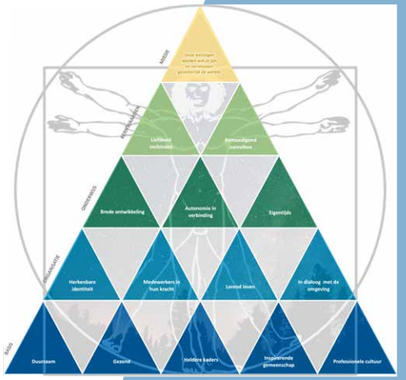
4. THEMA´S

VSNON richt beleid en plannen op 12 thema’s op de gebieden onderwijs, organisatie en (bestuurlijke en bedrijfskundige) basis:

ONDERWIJS:
Brede ontwikkeling
Autonomie in verbinding
Eigentijds

ORGANISATIE:
Herkenbare identiteit
Medewerkers in hun kracht
Lerend leven
In dialoog met de omgeving

BASIS:
Duurzaam
Gezond
Heldere kaders
Inspirerende gemeenschap
Professionele cultuur

Strategisch beleid VSNON 2024-2028
DE KOERS ALS PIRAMIDE

- Gouden top: onze missie;
- Verbonden met onze kernwaarden;
- Gedragen door een visie en ambities voor onderwijs, organisatie en basis;
- Geworteld in wie we zijn, gevoed vanuit de fysieke en geestelijke wereld die ons omringt.

4.1 Onderwijs

Ons onderwijs is eigentijds en gericht op de brede ontwikkeling van de leerling. Er is eerbied voor de autonomie van iedere leerling en medewerker, waarbij we ons verbonden voelen met elkaar.

Brede ontwikkeling

In ons onderwijs leggen we de nadruk op de ontwikkeling van het kind zoals beschreven in de antroposofische menskunde. Ons onderwijs is erop gericht dat de leerling de school verlaat met een passend diploma, veel sociale bagage en een gezond oordeelsvermogen. Hij wil de wereld leren kennen en daaraan creatief en actief zijn bijdrage naar vermogen leveren.

Autonomie in verbinding

Kleur, eigenheid en diversiteit van iedere leerling en medewerker krijgen de ruimte, in verbinding met elkaar. De klas en de schoolgemeenschap vormen de basis voor groei. We nemen en delen verantwoordelijkheid en wij leren van elkaar. Wij streven naar een gezonde relatie tussen leerling-ouders-school.

Eigentijds

Ons onderwijs sluit aan bij de leefwereld, behoeftes en de leeftijdsfase van de leerlingen. Maar er is ook oog voor de wereld van vandaag en de vragen die vanuit die ontmoeting aan het onderwijs worden gesteld. Leraren, leerlingen en ouders voeren gezamenlijk het gesprek over ontwikkelingen, mogelijke zorgen en keuzes.

4.2 Organisatie

Herkenbare identiteit

We verbinden ons aan de achtergronden van het vrijeschoolonderwijs en de vrijeschoolpedagogiek. We zijn trots op onze identiteit en dragen uit wat het onze leerlingen brengt.

Lerend leven

We vormen een lerende gemeenschap, waar ruimte is om fouten te maken en daarvan te leren. Ieder voor zich en met elkaar zoeken we naar de eigen levensopgave en nieuwe inzichten. We zijn respectvol in houding en gesprek en streven naar een gedragen besluitvorming.

Medewerkers in hun kracht

Leerkrachten brengen zichzelf in en zijn een voorbeeld voor de leerlingen. Pedagogisch-didactisch zijn we sterk en effectief. Alle medewerkers zijn vakmensen en autonoom in de uitoefening van hun werk. Er is gerichte aandacht en ondersteuning voor professionele groei.

In dialoog met de omgeving

Er is uitwisseling en samenwerking met ouders en samenwerkingspartners in de regio. We staan open voor nieuwe inzichten en wisselen vrijeschoolprincipes uit als impuls voor het onderwijslandschap. Onze scholen zijn zichtbaar en actief in de directe omgeving.

4.3 BASIS

Duurzaam

Wij realiseren ons dat een gezonde aarde en leefwereld voorwaarde is voor een gezonde ontwikkeling. In houding en gedrag richten wij ons op het zo veel mogelijk gezond houden of gezond maken van onze leefwereld. Zo kunnen wij werken aan een toekomstbestendige ontwikkeling van leerlingen, medewerkers, schoolorganisatie en stichting. Ook streven wij ernaar dat onze gebouwen, de inkoop en onze activiteiten zo duurzaam mogelijk zijn.

Gezond

We realiseren een gezonde en veilige school(omgeving). Er is aandacht voor gezonde voeding en bewegen.

Heldere kaders

De koers en onze ambities zijn richtinggevend voor de uitwerking van de doelen op schoolniveau. Beleid maken we samen, evenals de kaders van het beleid. Binnen de kaders van het beleid is er volop ruimte en vrijheid voor de eigenheid en ontwikkeling van de verschillende scholen.

Inspirerende gemeenschap

We vinden onze gezamenlijke inspiratie voor het onderwijs in de antroposofische menskunde. We inspireren elkaar en de leerlingen en leven voor. Wij hebben oog voor ieders talent en passie, waarderen die en zo veel mogelijk geven wij ruimte voor ieders unieke inzet.

Professionele cultuur

We delen gezamenlijke waarden en normen waarop we ons handelen baseren. Professionals worden aangemoedigd om samen te werken, kennis te delen en op een open manier te communiceren. Het geven en ontvangen van feedback en ook het nemen van verantwoordelijkheid en afleggen van verantwoording is onderdeel van onze cultuur.

5
AMBITIES

foto: N. Martens

5. Ambities

Aan de hand van de SWOT-analyse en de thema's hebben wij ambities geformuleerd voor de komende vier jaar. Deze zijn gericht op het realiseren van de missie. De ambities zijn uitgewerkt in vijf strategische doelen en een werkagenda op hoofdlijnen, waarmee bestuur en scholen verwachten die ambities te realiseren. Scholen hebben hierbij de ruimte om vanuit de eigen visie en identiteit en op basis van dialoog en afstemming met de schoolgemeenschap verder invulling te geven aan de thema's en ambities.

5.1 Strategische doelen

Voor de periode 2023-2027 richten we ons vooral op de versterking van de kwaliteit van ons vrijeschoolonderwijs. Onze ambitie hebben we uitgewerkt in vijf strategische doelen. Deze zijn (in willekeurige volgorde):

foto: N. Martens

A. We versterken ons vrijeschoolonderwijs en dragen dit uit

B. Iedere leerling wordt gezien en gehoord en ontvangt maatwerk

C. We leven lerend in een hechte schoolgemeenschap

D. We brengen de wereld in de school en de school in de wereld

E. We maken duurzame stappen

5.2 Uitwerking

De vijf genoemde strategische doelen worden hieronder op hoofdlijnen uitgewerkt. In de komende vier jaar werken alle scholen aan deze ambities. De scholen hebben de ruimte om op eigen wijze deze ambities verder uit te werken in de schoolplannen en jaarplannen. De schoolplannen 2024-2028 bevatten de meerjarendoelen waaraan de scholen gaan werken. De concrete uitwerking vindt jaarlijks plaats in de schooljaarplannen.

A. We versterken ons vrijeschoolonderwijs en dragen dit uit

Hoe

- De missie is richtinggevend voor het onderwijs: Wij bieden onze leerlingen een leer- en leefomgeving waarin wij hen ondersteunen zich te ontwikkelen tot zelfstandige, vrijdenkende mensen. Met inzicht in zichzelf en anderen kunnen zij de wereld vanuit vertrouwen en innerlijke kracht vernieuwen.
- Het pedagogisch-didactisch handelen is gericht op de brede ontwikkeling. Er is de inzet voor kwalificatie, maar binnen ons onderwijs is de aandacht juist ook gericht op socialisatie en de persoonlijke ontwikkeling (subjectificatie).
- Scholen formuleren hun visie in het schoolplan op socialisatie en subjectificatie inclusief ambitie, waarbij de verbinding wordt gemaakt met de antroposofische menskunde en vrijeschoolpedagogiek.
- Schoolleiding en leerkrachten verzamelen gelukte momenten en succesfactoren van socialisatie en subjectificatie in de praktijk en wisselen hierover actief uit.
- We werken in de regio samen op het gebied van werven, opleiden, begeleiden en professionaliseren van leerkrachten.
- Er is een introductie en inductieprogramma voor starters en (beginnende) leerkrachten worden pedagogisch-didactisch begeleid.
- We zijn trots op ons onderwijs en waar mogelijk en van toepassing dragen we dit uit, zowel intern en extern.

Dat zien we aan

- Visie en ambitie met betrekking tot socialisatie en subjectificatie uitgewerkt in het schoolplan.
- Lesbezoeken door schoolleiding en onderlinge lesbezoeken gericht op socialisatie en subjectificatie.
- Uitwisseling, verdieping en studie tijdens sectie- en pedagogische vergaderingen, intervisie, studiedagen en ouderavonden, e.d.
- Leerkrachten zijn in interactie met leerlingen en hebben oog voor wat er gebeurt in de les. De lesstof wordt flexibel ingezet.
- Scholen profileren zich o.a. door een aanspreekbare schoolgids, website en wervingsactiviteiten.

B. Iedere leerling wordt gezien en gehoord en ontvangt maatwerk

Hoe

- Medewerkers handelen vanuit de kernwaarden: ‘liefdevol verbinden’ en ‘bemoedigend aanreiken’.
- Scholen formuleren een eigen visie en onderzoeken de mogelijkheden met betrekking tot het afstemmen van het onderwijs op de onderwijsbehoefte van de individuele leerling en/of groepen leerlingen, in overleg met MR en leerlingenraad.
- Leerkrachten brengen inzichten en vragen actief in bij intervisie, overleggen, pedagogische vergadering en studie.
- Medewerkers ervaren het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid om leerlingen omhulling en een effectieve begeleiding en hulpmiddelen aan te bieden.
- Verhelderen van een visie op formatief toetsen en handelen.

Dat zien we aan

- Visie en ambitie in het schoolplan.
- Teams/secties houden leerlingbesprekingen.
- Handelingsgericht werken aan de hand van handelingsplannen, groepsplannen (PO), ontwikkelings-perspectieven (OPP’s).
- Leerkrachten differentiëren in de (klassikale) les.
- Leerkrachten geven ruimte en ondersteuning voor eigen inbreng van leerlingen, keuzes, (zelf)reflectie en feedback.
- Leerlingen krijgen extra ondersteuning en begeleiding (maatwerk) om het door hen te bereiken referentieniveau te bepalen en te behalen, in of buiten de klas.
- Formatief toetsen, formatief handelen, gebruik van leerlingportfolio en (zelf)reflectie.

C. We leven lerend in een hechte schoolgemeenschap

Hoe

- We versterken de schoolgemeenschap door samenwerken, samen te studeren en samen te vieren.
- Leerkrachten, teams/secties en schoolleiding vragen actief om hulp en grijpen kansen aan om de kracht van de gemeenschap en dialoog in te zetten.
- Talenten en ambities van leerkrachten, leerlingen en ouders worden gezien, gewaardeerd en benut.
- Medewerkers hebben de mogelijkheid om zich in groepsverband en individueel te scholen.
- Binnen iedere school is er gelegenheid tot collegiale consultatie, intervisie en ondersteuning (intern en extern) voor de begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
- Nieuwe medewerkers voelen zich welkom en ondersteund.

Dat zien we aan

- Visie en afspraken in het schoolplan.
- Ontmoetingen/inloopspreekuur klassen/schoolleiding/IB en ondersteuningsteam.
- Structurele afspraken, evaluatie, informele ontmoeting en participatie.
- Scholing, ontmoeting en verbinding, viering, collegiale consultatie en intervisie.
- Ondersteuning door IB'er, ondersteuningsteam en externe hulp vanuit het samenwerkingsverband en jeugdhulp.

D. We brengen de wereld in de school en de school in de wereld

Hoe

- Iedere school formuleert in overleg met de MR een visie op de manier waarop de school de wereld in wil en de school de wereld binnenlaat, en rond welke thema's (bv. internationalisering, digitalisering, inclusiviteit, diversiteit).
- Leerkrachten en teams/secties zoeken gelegenheden en grijpen kansen aan om naar buiten te gaan.
- Stichting en scholen zoeken de verbinding en samenwerking met partijen met vergelijkbare doelstellingen.
- Leerkrachten, scholen en bestuur hebben in onderwijs en communicatie aandacht voor diversiteit en inclusiviteit.

Dat zien we aan

- Visie en plannen in het schoolplan.
- School haalt de wereld de school in door de lesstof, uitnodigen van gastdocenten, stages, uitstapjes, lentemarkt, voorjaarsconcert, e.d.
- School levert regelmatig een positieve bijdrage aan de buurt/wijk/stad.
- Bezoek, kennismaking en uitwisseling met externen.

foto: T. Batenberg

E. We maken duurzame stappen

Hoe

- Bestuur en scholen formuleren een visie op gezond, groen en duurzaam voor onderwijs, leerlingen, medewerkers en organisatie.
- We geven gezondheid, welzijn en balans aandacht.
- Iedere medewerker en leerling bevragen op welzijn, wensen, talenten en ambities.
- Bestuur en schoolleiding zetten zich in voor duurzame en gezonde/frisse scholen (gebouwen).

Dat zien we aan

- Visie en afspraken in het schoolplan.
- Gezonde voeding in de lerarenkamer en in de kantine.
- Meer deelname aan schoolactiviteiten en minder ziekteverzuim.
- Meer levend groen in en rond de school en groene speelpleinen.
- Duurzame gebouwen, materialen, processen, lager verbruik, minder verspilling.

December 2023

Colofon
Teksten: VSNON
Fotografie: T. Batenberg, N. Martens, Doety-art, C. Olakunle
Ontwerp: Kommotiv.nl